

RS § 41

Medborgarförslag. Endast vegetarisk förtäring till medarbetare

Ärendenummer: RS 2025/1656

Paragraf föregående instans: AU § 28

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2025-08-25 där förslagsställaren föreslår att all förtäring som medarbetare inom Region Gotland bjuds på ska vara växtbaserad. Förslagsställaren skriver följande:

”Som regionanställd kan man ibland ha förmånen att bjudas på lite fika, exempelvis en macka och en kopp kaffe i samband med utbildning, trevligt!

Jag har som anställd i psykiatri fått två sådana fikar under det senaste året, vid båda serverades fralla med ost och skinka om man inte hade anmält så kallad specialkost. Jag reagerade på att Regionen serverar skinka som "basutbud" då det är väl känt att kött har negativ effekt på klimat och hälsa. Jag föreslår att all förtäring som medarbetare bjuds på ska vara växtbaserad.

Region Gotlands måltidspolicy trycker på hållbarhet och har 6 kvalitetsverktyg att ta hänsyn till och jag kan inte se att uteslutande av kött, fågel och fisk skulle göra fikan eller måltiden mindre god, integrerad, trivsamt, miljösamt, näringsriktig eller säker, tvärtom bedömer jag att vegetarisk kost skulle bidra till att alla de sex områdena tas än mer i beaktande. I måltidspolicyn står också att läsa att de nordiska näringsrekommendationerna och livsmedelsverkets riktlinjer ska utgöra grund för planering och servering av Region Gotlands samtliga måltider. Som ni säkert känner till är de senaste versionerna av respektive rekommendationer och riktlinjer tydliga i rekommendationerna gällande kött på så vis att man bör äta max 350g/vecka. Enligt siffror från Jordbruksverket är den genomsnittliga svensken ca 55 kg kött förra året (totalsiffran de anger är 80,5 men här har jag räknat bort "matfågel" då kostrekommendationerna jag hänvisar till rör rött kött) dvs. ca 3 ggr så mycket som rekommendationerna.

Att som Region servera kött till en befolkning som redan konsumerar långt över rekommenderad mängd uppfattar jag inte vara i linje med regionens egen måltidspolicy. Jag föreslår alltså att alla tillfällen av förtäring för personal eller liknande bör innebära servering av åtminstone vegetarisk, gärna helt växtbaserad mat och/eller fika”.

Region Gotlands måltidspolicy, Den goda måltiden RS 2019/958 – Hållbara måltider och mat i Region Gotland, beskriver regionens förhållningssätt och är ett styrande dokument och stöd för att kvalitetssäkra och följa upp måltider

och mat i Region Gotland. Hänsyn ska tas till hälsa, miljöpåverkan samt en långsiktig och god ekonomisk hushållning.

Ambitionen i policyn är bland annat att *"öka servering av växtbaserade rätter och animaliska produkter som främjar både hälsan och en hållbar livsmedelskonsumtion."* I policyn anges även att *"Gotland är en förebild i energi- och klimatomställningen, där måltider och mat bidrar till ekologisk hållbarhet genom medvetna val för miljö och klimat".* Samtidigt anges att *"Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft, där den offentliga måltidsverksamheten bidrar till attraktionskraft och samarbeten med gotländska producenter och leverantörer vilket bidrar till utveckling över hela ön".* Här bör poängteras att många gotländska livsmedelsproducenter levererar animaliska livsmedel.

I policyn går vidare att läsa att *"Policyn ska stimulera till dialog mellan medborgare, regionens förtroendevalda, medarbetare, verksamheter och näringsliv"* samt att *"Samtliga förvaltningar är ansvariga för att denna policy är väl känd inom den egna verksamheten, såväl avseende måltider som produceras och serveras av regionstyrelseförvaltningens medarbetare, som måltider som i förekommande fall produceras och serveras av medarbetare inom respektive förvaltning."*

Bedömning

Mot bakgrund av de ambitioner och målsättningar som uttrycks i måltidspolicyn, bedöms goda förutsättningar finnas för att inom respektive förvaltning, avdelning och verksamhet föra en dialog om hur policyns ambitioner och mål ska tillämpas inom den egna verksamheten. Ställningstaganden om att endast servera vegetariska alternativ då personal bjuds på fika är fullt möjligt.

Dock bedöms en regionövergripande riktlinje för personals mat och måltider inte vara aktuell att införa. Olika regelverk för personal och medborgare bedöms svårhanterabart. Gränsdragningen mellan vad som är mat och måltider som personalen bjuds på av sin arbetsgivare, vad som är måltider som personal intar tillsammans med de personer som verksamheten är till, för skulle kunna bli svårt att definiera i vissa verksamheter. Om exempelvis en personal i tjänst och en person som får stöd från regionens verksamheter bjuds på förtäring tillsammans, kan det bli svårt att hantera olika kostalternativ.

Att upprätta nya, kompletterande, styrdokument till befintlig måltidspolicy bedöms vara ogynnsamt kopplat till genomförbarheten såsom avseende implementering och efterlevnad i verksamheterna. Strävan bör i stället vara dialog inom den egna verksamheten. Medborgarförslaget bör dock beaktas som medskick inför kommande revidering av måltidspolicyn.

Ärendets behandling under mötet

Maya Arfvidson (MP) yrkar med instämmande av Jörgen Benzler (MP) att medborgarförslaget bifalls på så sätt att all förtäring vid interna möten och sammankomster som huvudregel ska vara vegetarisk

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningen förslag och Maya Arfvidson yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Protokollsanteckning:

Maya Arfvidson (M) anmäler protokollsanteckning: Miljöpartiet anser att det bör vara norm att i första hand beställa vegetariska alternativ vid fika och lättare måltider vid interna möten, utbildningar och sammankomster. Detta är ett konkret och praktiskt sätt att bidra till minskad klimatpåverkan och till att nå regionens klimat- och hållbarhetsmål, genom att minska köttkonsumtionen och främja vegetariskt.

Regionens måltidspolicy betonar hållbarhet och utgår från nationella näringsrekommendationer. Vad vi äter har stor betydelse för både människors hälsa, djurens välfärd och planetens resurser. Att minska köttkonsumtionen och öka andelen vegetarisk mat är därför ett viktigt steg mot en mer hållbar kost.

När olika förvaltningar tillämpar skilda praxis skapas otydlighet kring beställningar och specialkost. För att öka tillgänglighet, inkludering och tydlighet - särskilt för personer som av etiska, religiösa eller andra skäl inte äter kött - bör det därför vara en huvudregel att vegetariska alternativ beställs i första hand.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2025-08-25

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-12-11

Skickas till

Förslagsställaren